

PAVAO III. (1534. -1549.)
(PAULUS III.)

» Dekret o opravdanju « (Tridentski sabor, VI. sjednica, 13. I. 1547.)

Predgovor

Budući da je u ovo vrijeme, ne bez gubitka mnogih duša i velike štete za crkveno jedinstvo, rasijano krivo učenje o opravdanju, sveti ekumenski i opći Tridentski sabor na hvalu i slavu svemogućega Boga, za mir Crkve i za spas duša... želi izložiti svim vjernim kršćanima pravo i zdravo učenje o samom opravdanju, koje je naučavao "sol pravednosti" [Mal 4,2] Krist Gospodin, "početnik i dovršitelj naše vjere" [Heb 12,2] koju su (nam) predali apostoli i koju je trajno držala Katolička crkva, potpomognuta Duhom Svetim; najstrože zabranjujući kako se ne bi netko ponovno usudio drugačije vjerovati, propovijedati ili naučavati, nego li se ovim dekretom određuje i objavljuje.

Poglavlje 1. - O nemogućnosti naravi i Zakona da opravdaju ljude

Sveti Sabor ponajprije izjavljuje da je za pošteno i iskreno razumijevanje učenja o opravdanju potrebno da svatko spozna i prizna da, budući da su svi ljudi u Adamovom prijestupu izgubivši nevinost [usp. Rim 5,12; 1 Kor 15,22] "postali nečisti" [Iz 64,6] i (kao što kaže Apostol) "po naravi djeca gnjeva" [Ef 2,3], kao što je to izloženo u Dekretu o istočnom grijehu, i da sve do sada bijahu sluge grijeha [usp. Rim 6,20], i pod vlašću đavla i smrti, tako da se toga ne mogu osloboditi ili ustati ne samo pogani snagom naravi [kan. 1], nego niti Židovi po samom slovu Mojsijevog zakona, ipak u njima nije nikako bila ugašena slobodna volja [kan. 5], ali je njezina snaga ipak oslabljena i smanjena.

Poglavlje 2. - O provedbi i o tajni Kristovog dolaska

Tako se dogodilo da je nebeski Otac "Otac milosrđa i Bog svake utjehe [2 Kor 1,3], kada je došla ona blažena "punina vremena" [Ef 1,10; Gal 4,4], poslao ljudima Krista Isusa [kan. 1] svoga Sina, o kojem je govorio i kojeg je obećao preko mnogih svetih Otaca i prije Zakona i za vrijeme Zakona [usp. Post 49, 10-18], kako bi "otkupio i Židove koji su bili pod Zakonom" [Gal 4,5], te kako bi i "pogani koji nisu tražili

pravednost stekli pravednost" [**Rim 9,30**], te kako bi svi "primili posinstvo" [**Gal 4,5**]. Njega je "Bog izložio da krvlju svojom bude Pomirilište po vjeri" [**Rim 3,25**], "za grijehе naše, i ne samo naše, nego i svega svijeta" [**1 Iv 2,2**].

Poglavlje 3. - Tko se opravdava po Kristu

Zaista, premda je on "umro za sve" [**2 Kor 5,15**], ipak svi ne primaju blagodat njegove smrti, nego samo oni kojima se udjeljuje zasluga njegove muke. Kao što se ljudi zaista ne rađaju osim začeti iz Adamovog sjemena, ne bi se rodili neopravdani osim rođenjem po njemu, jer dok su začeti primaju i vlastitu neopravdanost, isto tako nikada neće biti opravdani ako se ne preporode u Kristu [**kan. 2 i 10**], jer po tom preporođenju, po zasluži njegovog trpljenja, udjeljuje im se milost kojom postaju opravdani. Apostol nas potiče da za to dobročinstvo stalno zahvaljujemo Ocu, "koji nas osposobi za dioništvo u baštini svetih u svjetlosti i izbavi nas iz vlasti tame i prenese u kraljevstvo Sina, ljubavi svoje, u kome imamo otkupljenje i otpuštenje grijeha" [**Kol 1, 12-14**].

Poglavlje 4. - Naznačava se opis opravdanja neopravdanih i način njihovog ulaska u stanje milosti

Tim riječima naznačava se opis opravdanja neopravdanih, kako bi iz onog stanja u kojem se čovjek rađa kao dijete prvog Adama, prešao u stanje milosti i "posinstva" [**Rim 8,15**] Božjeg po drugom Adamu, Isusu Kristu našem Spasitelju; taj pak prijelaz poslije objave evanđelja nije moguć bez kupke preporođenja [**kan. 5 o krštenju**], ili želje za njom, kao što je napisano: "Ako se tko ne rodi iz vode i Duha ne može ući u kraljevstvo Božje" [**Iv 3,5**].

Poglavlje 5. - O potrebi pripreme za opravdanje kod odraslih i odakle ono dolazi

Osim toga (sabor) izjavljuje, da početak opravdanja kod odraslih treba započeti s prethodnom milošću Božjom po Isusu Kristu [**kan. 3**], to jest od njegovog poziva, kojim su pozvani bez ikakvih njihovih zasluga, kako bi oni koji su se grijesima otklonili od Boga, po njegovoj poticajućoj i pomažućoj milosti postali skloni za obraćenje i za svoje vlastito opravdanje, slobodno se priklanjajući i surađujući s istom milošću [**kan. 4 i 5**], tako da kada Bog prosvjetljenjem Duha Svetoga dodirne ljudsko srce, sam čovjek ne radi baš ništa prihvaćajući tu milost, koju je mogao i odbiti, ali se bez milosti Božje, svojom slobodnom voljom, ne bi mogao niti pokrenuti za opravdanje prednjim [**kan. 3**]. Zato kad se u Svetom pismu kaže: "Vratite se k meni i ja ću se vratiti k vama [**Zah 1,3**] podsjeća nas se na našu slobodu; kada odgovaramo: "Vrati nas k sebi, Gospodine, i obratit ćemo se" [**Tuž 5,21**], ispovijedamo da nas predusreće Božja milost.

Poglavlje 6. - Način pripreme

Pripremaju se pak za to opravdanje [**kan. 7 i 9**] kada se potaknuti i potpomognuti Božjom milošću, prihvaćajući vjeru po slušanju [**usp. Rim 10,17**], slobodno okreću Bogu, vjerujući da je istinito ono što je od

Boga objavljeno i obećano [**kan. 12-14**], prvenstveno pak to, da Bog opravdava neopravdanog po svojoj milosti, "po otkupljenju koje je u Kristu Isusu" [**Rim 3,24**]; zatim, kada shvaćajući da su grješnici, od straha pred Božjom pravednošću koja ih na koristan način potiče [**kan. 8**] da se obrate promatranju Božjeg milosrđa, te im se tako uzdiže nada, vjerujući, da će im se Bog smilovati radi Krista, pa počinju njega ljubiti kao izvor svakog opravdanja, i zbog toga se okreću protiv grijeha mrzeći ga i odbacujući [**kan. 9**], to jest onom pokorom koju treba činiti prije krštenja [**usp. Dj 2,38**]; konačno, kada odluče primiti krštenje, započeti nov život i obdržavati Božje zapovijedi.

O tom je pripremanju napisano: "Tko Bogu pristupa treba vjerovati da on postoji i da je platac onima koji ga traže" [**Heb 11,6**], i: "Hrabro, sine, opraštaju ti se tvoji grijesi" [**Mt 9,2; Mk 2,5**], i "Strah Božji tjera grijeh" [**Sir 1,27**], i: "Obratite se, i svatko od vas neka se krsti u ime Isusa Krista da vam se oprostite grijesi i primit ćete dar, Duha Svetoga" [**Dj 2,38**], i: "Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio" [**Mt 28,19 sl.**], i napokon: "Pripremite srca vaša Gospodinu" [**1 Sam 7,3**].

Poglavlje 7. - Što je to opravdanje neopravdanih i koji su njegovi uzroci

Samo opravdanje slijedi tu raspoloživost ili pripremu, koje se ne sastoji samo od oprostjenja grijeha [**kan. 11**], nego je i posvećenje i obnova unutarnjeg čovjeka slobodnim prihvaćanjem milosti i darova, po čemu čovjek od neopravdanog postaje opravdan i od neprijatelja prijatelj, kako bi "po nadi postao baštinik života vječnoga" [**Tit 3, 7**].

Uzroci tog opravdanja su: *ciljni* (uzrok) je Božja i Kristova slava i život vječni; *djelatni* je pak (uzrok) milosrdni Bog, koji badava pere i posvećuje [**usp. 1 Kor 6,11**] označujući i pomazujući [**usp. 2 Kor 1,21 sl.**] obećanim Duhom Svetim, "koji je zalog našeg nasljedstva" [**Ef 1,13 sl.**]; *zaslužni* je pak (uzrok) ljubljeni njegov Jedinorođenac, Gospodin naš Isus Krist, koji nam je "jer bijasmo neprijatelji" [**Rim 5,10**], "zbog velike ljubavi kojom nas uzljubi" [**Ef 2,4**], svojim presvetim trpljenjem na drvu križa zaslužio opravdanje [**kan. 10**], te je za nas Bogu Ocu dao zadovoljštinu; *instrumentalni* pak (uzrok) je sakrament krštenja, koji je "sakrament vjere", bez kojeg nikada nikome nije udijeljeno opravdanje.

Konačno, jedini formalni uzrok je pravednost Božja, ne kojom je on sam pravedan, nego kojom nas čini pravednima [**kan. 10 i 11**], kojom se naime od njega darovanom (pravednošću) obnavljamo u duhu svoje pameti [**Ef 4,23**], ne samo da se nazivamo, nego se zaista opravdanima zovemo i jesmo [**usp. 1 Iv 3,1**], primajući u sebe opravdanje, svatko svoje, prema mjeri prema kojoj Duh Sveti daje pojedincima kako želi [**usp. 1 Kor 12,11**] i prema njegovoj vlastitoj pripremi i suradnji.

Premda nitko ne može biti opravdan, ako mu se ne udijele zasluge trpljenja Gospodina našega Isusa Krista, ipak se u tom opravdanju neopravdanih događa, da se po zaslugama njegovog trpljenja, po Duhu Svetom ljubav Božja izlijeva u srca [**usp. Rim 5,5**] onih koji se opravdavaju, i kod njih ostaje [**kan. 11**]. Tako čovjek kod samog opravdanja zajedno s oprostjenjem grijeha dobiva po Isusu Kristu, u kojeg se ucjepljuje, uliveno i sve ovo: vjeru, nadu i ljubav.

Naime vjera, ako joj ne priđu nada i ljubav, ne sjedinjuje (čovjeka) savršeno s Kristom, niti ga čini živim udom njegovog tijela. Zbog toga se najistinitije kaže, vjera je bez djela mrtva i nedjelotvorna [**usp. Jak 2,17.20: kan. 19**], i "u Kristu Isusu ništa ne vrijedi niti obrezanje, niti neobrezanje, nego vjera ljubavlju djelotvorna [**Gal 5,6; usp. 6,15**].

Tu vjeru prije sakramenta krštenja po apostolskoj predaji traže od Crkve katekumeni, kada traže "vjeru koja daje vječni život", a nju ne može dati vjera bez nade i ljubavi. Zbog toga odmah čuju Kristovu riječ: "Ako hoćeš u život ući, čuvaj zapovijedi" [**Mt 19,17; kan. 18.20**]. I tako oni koji primaju pravo kršćansko opravdanje. primaju ga kao novu haljinu, umjesto one koju je Adam svojom neposlušnošću izgubio za sebe i za nas, a nju im daje Krist Isus [**usp. Lk 15,22**] uz zapovijed da je sada preporođeni čuvaju čistu i neokaljanu, da je (takvu) donesu pred sudište Gospodina našeg Isusa Krista i da imaju život vječni.

Poglavlje 8. - Kako treba razumjeti da se neopravdani opravdava po vjeri i bez vlastite zasluge

Kad naime Apostol kaže da se čovjek opravdava "po vjeri" [**kan. 9**] i "bez vlastite zasluge" [**Rim 3,22.24**], te riječi treba razumjeti u smislu, koji je razumijevala i izražavala trajna suglasnost Katoličke crkve, naime, zbog toga se kaže da se opravdava samo po vjeri, jer "vjera je početak ljudskog spasenja", temelj i korijen svakog opravdanja, "bez koje je nemoguće omiljeti Bogu" [**Heb 11,6**] i stići u sudioništvo njegove djece; a kaže se da se opravdavamo bez vlastitih zasluga, jer ništa od onoga što predusreće opravdanje, bilo to vjera ili djela, ne zaslužuje samu milost opravdanja; "ako je po milosti, nije po djelima; inače (kao što kaže isti Apostol) milost nije više milost" [**Rim 11,6**].

Poglavlje 9. - Protiv isprazne nade krivovjernika

Premda je naime nužno vjerovati, da se grijesi ne opraštaju, niti su ikada bili oprošteni, osim po Božjem milosrđu zbog Krista; ipak treba reći da se grijesi ne opraštaju, niti su bili oprošteni onome koji se hvali da ima uvjerenje i sigurnost da su mu njegovi grijesi oprošteni, jer to može biti i kod krivovjernika i odcijepljenih; štoviše, u naša burna vremena postoji velika borba protiv Katoličke crkve, i propovijeda se to isprazno pouzdanje, koje je daleko od svake pobožnosti [**kan. 12**].

Ali ne smije se tvrditi da oni koji su zaista opravdani moraju u samima sebi, potpuno bez ikakve dvojbe, utvrditi da su opravdani, niti da nitko ne biva odriješen od grijeha niti opravdan, osim onoga koji sa sigurnošću vjeruje da je odriješen i opravdan, te da se odriješenje i opravdanje dovršavaju samom tom vjerom [**kan. 14**], kao da onaj koji to ne vjeruje sumnja u Božja obećanja i u učinkovitost Kristove smrti i uskrsnuća. Kao što naime nitko pobožan ne smije sumnjati o Kristovim zaslugama i o snazi i učinkovitosti sakramenta, isto tako svatko tko gleda na samoga sebe i na svoju vlastitu slabost i nepripremljenost, može se bojati i strahovati za svoju milost [**kan. 13**], jer nitko ne može znati da je postigao milost Božju sa sigurnošću vjere, koja se nikako ne može prevariti.

Poglavlje 10. - O porastu primljenog opravdanja

Ako se dakle oni koji su postali opravdani i "prijatelji Božji" i "ukućani" [**Iv 15,15; Ef 2,19**] "koji idu iz kreposti u krepost" [**Ps 84,8**], koji se "obnavljaju (kako kaže Apostol) iz dana u dan" [**2 Kor 4,16**], to jest mrtveći udove svog tijela [**usp. Kol 3,5**] čineći ih oružjem pravde za posvećenje [**usp. Rim 6,13**] po obdržavanju zapovijedi Božjih i Crkve rastu u samom primljenom opravdanju po milosti Kristovoj, kod čega vjera sudjeluje u dobrim djelima [**usp. Jak 2,22**], i sve se više opravdavaju [**kan. 24 i 32**], kao što je napisano: "Svet neka se i dalje posvećuje" [**Otk 22,11**] i opet: "Nemoj se stidjeti posvećivati se sve do smrti" [**Sir 18,22**], i opet: "Gledajte, čovjek se opravdava djelima a ne samo vjerom" [**Jak 2,24**]. Sveta crkva traži taj porast opravdanja kada moli: "Daj nam, Gospodine, porast vjere, nade i ljubavi".

Poglavlje 11. - O obdržavanju zapovijedi i o njegovoj potrebi i mogućnosti

Nitko ne smije misliti, koliko god on bio opravdan, da je oslobođen od obdržavanja zapovijedi [**kan. 20**]; nitko se ne smije služiti onom lakomislenom riječi koju su Oci zabranili pod prijetnjom anateme, da opravdan čovjek ne može obdržavati Božje zapovijedi [**kan. 18 i 22**]. "Bog naime ne zapovijeda nemoguće, nego zapovijedajući potiče i da činiš što možeš i da moliš što ne možeš", i pomaže kako bi mogao; "Zapovijedi onoga nisu teške" [**1 Iv 5,3**], čiji je "jaram sladak i breme lako" [**Mt 11,30**]. Oni naime koji su sinovi Božji ljube Krista; koji ga pak ljube (kao što sam svjedoči) čuvaju njegove riječi [**usp. Iv 14,23**], a to naime mogu činiti uz Božju pomoć.

Premda naime u ovom smrtnom životu, (ljudi) koliko god bili sveti i pravedni, padaju katkada barem u lake i svakidašnje grijeha, koji se zovu i oprostivi [**kan. 23**], ipak zbog toga ne prestaju biti pravedni. Pravedni naime (izgovaraju) ponizno i istinito one riječi: "Oprosti nam duge naše" [**Mt 6,12**].

Zbog toga se pravedni moraju osjećati još više obvezatnima da hodaju putem pravednosti, "oslobođeni od grijeha, postali su sluge Božje" [**Rim 6,22**] "živući trijezno i pravedno" [**Tit 2,12**], mogu napredovati u Kristu Isusu, po kojem imaju pristup istoj milosti [**usp. Rim 5,2**]. Bog naime one koje je jednom opravdao svojom milošću "ne napušta, ako oni njega prije ne napuste".

Zbog toga, nitko si samo zbog vjere [**kan. 9, 19 i 20**] ne smije laskati, misleći da je postao baštinik, i da će steći baštinu samo po vjeri, ako ne trpi s Kristom kako bi se s njim proslavio [**Rim 8,17**]. Naime i sam Krist (kao što kaže Apostol) "premda je Sin, iz onoga što prepati, naviknu slušati i, postigavši savršenstvo, posta svima koji ga slušaju začetnik vječnoga spasenja" [**Heb 5,8 sl.**].

Zbog toga sam Apostol opominje opravdano, govoreći: "Ne znate li: trkači u trkalištu svi doduše trče, ali jedan prima nagradu? Tako trčite da dobijete. Svaki natjecatelj sve moguće izdržava; oni da dobiju raspadljiv vijenac, mi neraspadljiv. Ja dakle tako trčim - ne kao besciljno, tako udaram šakom - ne kao da mlatim vjetar, nego krotim svoje tijelo i zarobljavam ga da sam ne budem isključen pošto sam drugima propovijedao" [**1 Kor 9, 24-27**]. Isto (kaže) i Petar, prvak apostola: "To revnije uznastojte učvrstiti svoj poziv i izabranje: to čineći - ne, nećete posrnuti nikada" [**2 Pt 1,10**].

Odatle slijedi, protive se učenju prave vjere oni koji kažu, pravednik u svakom dobrom djelu griješi barem lako [**kan. 25**], ili (što je još nepodnošljivije), da on zavređuje vječnu kaznu; isto tako se i oni (protive pravom učenju) koji tvrde da pravednici griješe u svim djelima, ako njih čine, hrabreći se protiv svoje vlastite tromosti i potičući se na trku na trkalištu, ponajprije kako bi se proslavio Bog, a nastoje steći i vječnu nagradu [**kan. 26 i 31**], jer je napisano: "Prignuh srce da vrši naredbe tvoje zbog nagrade", a za Mojsija je kazao Apostol "jer je gledao na plaću" [**Heb 11,26**].

Poglavlje 12. - Treba se čuvati lakomislenog vjerovanja u predodređenje

Nitko pak dok živi u ovoj smrtnosti, ne smije tako misliti o skrivenoj tajni Božjeg predodređenja, da bi nedvojbeno tvrdio da je on sigurno u broju predodređenih [**kan. 15**], kao da bi bilo istinito da opravdan više ne može griješiti [**kan. 23**] ako sagriješi da mu se mora obećati sigurno obraćenje. Naime, ne može se znati koje je Bog sebi odabrao, osim po posebnoj Božjoj objavi [**kan. 16**].

Poglavlje 13. - O daru ustrajnosti

Isto (vrijedi) i o daru ustrajnosti [**kan. 16**] za koji je napisano: "Tko ustraje do svršetka, taj će se spasiti" [**Mt 10,22; 24, 13**] (a to se ne može imati od drugoga osim od onoga koji može onoga učvrstiti koji stoji [**usp. Rim 14,4**] da uspravno stoji i ponovno uspraviti onoga koji padne); nitko ne može sebi nešto s apsolutnom sigurnošću obećati, premda svi moraju staviti i postaviti najčvršću nadu u Božju pomoć. Bog će naime dobro djelo dovršiti kako ga je i počeo, ako oni sami ne iznevjere njegovu milost [**usp. Fil 1,6**], jer on izvodi i htjeti i dovršiti [**usp. Fil 2,13; kan. 22**].

Zaista, oni koji misle da stoje, neka paze da ne padnu [**usp. 1 Kor 10,12**], i neka sa strahom i trepetom rade na svom spasenju [**usp. Fil 2,12**], u naporima, u bdjenjima, u milostinjama, u molitvama i žrtvama, u postovima i čistoći [**usp. 2 Kor 6,5 sl.**]. Znajući da su preporođeni u nadu slave [**usp. 1 Pt 1,3**] a još ne u slavu, moraju se naime bojati u borbi koja im još predstoji s tijelom, sa svijetom, sa đavlom, u kojoj ne mogu biti pobjednici, osim ako zadobiju milost Božju, prema Apostolu koji kaže: "Dužnici smo, ali ne tijelu da po tijelu živimo! Jer ako po tijelu živite, umrijet vam je, ako li pak Duhom usmrćujete tjelesna djela, živjet ćete" [**Rim 8,12 sl.**].

Poglavlje 14. - O onima koji su pali i o njihovom uspravljanju

Koji su naime po grijehu otpali od primljene milosti opravdanja, mogu se ponovno opravdati [**kan. 29**], ako se na Božji poticaj pobrinu da po sakramentu pokore, Kristovim zaslugama, ponovno steknu izgublenu milost. Taj je naime način opravdanja uspravljanje onog koji je pao, a to su sveti oci prikladno nazvali "drugom daskom (spasenja) poslije brodoloma gubitka milosti" . Za one naime koji poslije krštenja padnu u grijehe, Isus Krist je ustanovio sakrament pokore, kad je kazao: "Primate Duha Svetoga. Kojima otpustite grijehe otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im" [**Iv 20,22 sl.**].

Zbog toga treba naučavati da je pokora čovjeka kršćanina poslije pada mnogo drugačija negoli krštenička, jer ona sadrži ne samo prestanak grijeha i njihovo odbacivanje "srce pobožno i poniženo" [Ps 50,19], nego i njihovo sakramentalno ispovijedanje, barem u želji da će ga izvršiti u svoje vrijeme, i svećenikovo odrješenje, kao i zadovoljštinu postom, milostinjom, molitvama i drugim pobožnim vježbama duhovnog života, naime, ne zbog vječne kazne koja se oprašta zajedno s grijehom u sakramentu ili u želji za njim, nego radi vremenite kazne [kan. 30], koja se (kao što kaže Sveto pismo) ne oprašta uvijek potpuno, kao što to biva kod krštenja, onima koji su milost Božju koju su primili, te su nezahvalni ražalostili Duha Svetoga [usp. Ef 4,30] i nisu se ustručavali oskvrnuti hram Božji [usp. 1 Kor 3,17].

O toj je pokori napisano: "Spomeni se dakle odakle si pao, obrati se i čini prva djela" [Otk 2,5], i ponovno: "Jer žalost po Božju rađa neopozivo spasonosnim obraćenjem" [2 Kor 7,10], i opet: "Obratite se" [Mt 3,2; 4,17], i: "Donesite plodove dostojne obraćenja" [Mt 3,8; Lk 3,8].

Poglavlje 15. - Svakim se smrtnim grijehom gubi milost ali ne i vjera

Također, protiv nekih ljudi lukavog uma koji "lijepim i laskavim riječima zavode srca nedužnih" [Rim 16,18], treba ustvrditi da se primljena milost opravdanja ne gubi samo nevjerom [kan. 27], kojom se gubi i sama vjera, nego i svakim drugim smrtnim grijehom, premda se njime ne gubi vjera [kan. 28]; braneći zakon Božjeg nauka koji iz kraljevstva Božjeg ne isključuje samo nevjernike nego i vjernike bludnike, preljubnike, putene, homoseksualce, lopove, škrtice, pijanice, bogohulnike, razbojnike [usp. 1 Kor 6,9 sl.], i sve one koji čine smrtne grijehe, od kojih bi se mogli suzdržati uz pomoć milosti Božje, i zbog kojih se odjeljuju od Kristove milosti [kan. 27].

Poglavlje 16. - O plodu opravdanja, to jest, o zasluži dobrih djela i o razlogu te zasluge

Zbog ovog naime razloga treba opravdanim ljudima, bilo da su primljenu milost trajno sačuvali, bilo da su izgubljenu opet zadobili, iznijeti riječi Apostola: "Znajući da trud Vaš nije neplodan u Gospodinu" [1 Kor 15,58]; "ta Bog nije nepravedan da bi zaboravio vaše djelo i ljubav što je iskazaste njegovu imenu" [Heb 6,10], i: "Ne gubite dakle pouzdanja! Pripada mu velika plaća" [Heb 10,35]. I zato onima koji budu dobro radili "sve do kraja" [Mt 10,22; 24,13] i koji se budu uzdali u Boga, treba predočiti vječni život dobrotivo obećan kao milost djeci Božjoj i "kao plaću" za njihova dobra djela i zasluge, vjerno isplaćenu iz obećanja samoga Boga. [kan. 26 i 32]. To je naime ona kruna pravednosti za koju je Apostol govorio da mu je pripremljena poslije njegovog boja i trke, koju će mu dati pravedan sudac, ali ne samo njemu nego i svima koji ljube njegov dolazak [2 Tim 4,7 sl.].

Budući da sam Isus Krist, kao glava u udove [usp. Ef 4,15] i kao trs u loze [usp. Iv 15,5] same opravdane neprestano ulijeva snagu, a ta snaga dobra djela uvijek pretječe, prati i slijedi, i bez nje ni na koji način ne mogu (dobra djela) biti Bogu draga i zaslužna [kan. 2]: treba vjerovati da samim opravdanima više ništa ne nedostaje kako bi se smatralo, da su tim djelima koja su učinjena u Bogu, potpuno zadovoljili zakonu u stanju ovog života, i da u svoje vrijeme (ako preminu u milosti [usp. Otk 14,13]) zaista zaslužuju život

vječni, jer je Krist naš Spasitelj kazao: "A tko bude pio vode koju ću mu ja dati, ne, neće ožednjati nikada: voda koju ću mu ja dati postat će u njemu izvorom vode koja struji u život vječni" [Iv 4,14].

I tako se ne tvrdi da je naša vlastita pravednost nama vlastita, od nas [usp. 2 Kor 3,5], niti se niječe ili odbija Božja pravednost [usp. Rim 10,3]; ta se naime pravednost zove naša, jer se opravdavamo po njoj koja se nalazi u nama [kan. 10 i 11], a ona ista je i Božja, jer ju Bog po Kristovim zaslugama ulijeva u nas.

Ne treba izostaviti ni to, da se u Svetom pismu dobrim djelima daje jako veliko (značenje), Krist naime obećava kako onoga tko jednom od njegovih najmanjih pruži čašu hladne vode, neće mimoći njegova plaća [usp. Mt 10,42; Mk 9,41], i svjedoči "ova malenkost naše časovite nevolje donosi nam obilato, sve obilatije, breme vječne slave" [2 Kor 4, 17]; ne dogodilo se, da bi se čovjek kršćanin pouzdao u samoga sebe, ili se hvalio (sobom), a ne u Gospodinu [usp. 1 Kor 1,31; 2 Kor 10,17], jer je njegova dobrota prema ljudima tolika te želi da bude njihova zasluga [kan. 32] ono što je njegov dar.

I jer "svi mnogo griješimo" [Jak 3,2; kan. 23], svatko mora imati pred očima kako milosrđe i dobrotu tako i strogost i sud, i neka nitko ne sudi samom sebi makar si i ne bio ničega svjestan, jer će se čitav ljudski život ispitivati i suditi ne ljudskim nego Božjim sudom, koji "će iznijeti na vidjelo što je sakriveno u tami i razotkriti nakane srdaca. I tada će svatko primiti pohvalu od Boga" [1 Kor 4, 4 sl.], kao što je napisano "koji će uzvratiti svakomu po djelima njegovim" [Rim 2,6].

Poslije tog katoličkog učenja o opravdanju [kan. 33] koje svatko mora vjerno i čvrsto prihvatiti, sveti je sabor odlučio dodati ove kanone, kako bi svi znali ne samo što treba držati i što slijediti, nego i čega se treba kloniti i što izbjegavati, kako se nitko ne bi mogao opravdavati.

Kanoni o opravdanju

Kan. 1. Tko kaže da se čovjek može opravdati pred Bogom svojim djelima koja se čine snagom ljudske naravi ili prema učenju Zakona, bez Božje milosti po Kristu neka bude kažnjen anatemom [usp. Pogl. 1.].

Kan. 2. Tko kaže da se Božja milost po Kristu Isusu daje samo za to kako bi čovjek lakše mogao pravedno živjeti i zaslužiti vječni život, kao da bi po slobodnoj volji, bez milosti, oboje mogao postići ali s mukom i teško, neka bude kažnjen anatemom [usp. Pogl. 4.].

Kan. 3. Tko kaže da čovjek može bez prethodnog nadahnuća Duha Svetoga i bez njegove pomoći vjerovati, nadati se i ljubiti ili činiti pokoru kao što treba, kako bi mu se udijelila milost opravdanja, neka bude kažnjen anatemom [usp. Pogl. 5.].

Kan. 4. Tko kaže da čovjekova slobodna volja pokrenuta i potaknuta od Boga, pristajući uz Boga koji ju potiče i zove, ništa ne čini čime bi se priredila i pripremila da prihvati milost opravdanja, te da se (toj milosti) ne može niti usprotiviti kad bi to i htjela, nego da poput nečeg neživog uopće ništa ne radi i da se ponaša sasvim pasivno, neka bude kažnjen anatemom [usp. Pogl. 5.].

Kan. 5. Tko kaže da je čovjekova slobodna volja poslije Adamovog grijeha izgubljena i ugašena, ili da se radi samo o nazivu, štoviše o nazivu bez sadržaja, te konačno da je ona privid koji je davao izmislio u Crkvi, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl 1., 5.**].

Kan. 6. Tko kaže da nije u čovjekovoj vlasti hodati vlastitim zlim putem, nego da zla djela isto kao i dobra čini Bog, ne samo dopuštajući ih, nego uistinu i stvarno tako da su ona prava njegova djela, kako Judino izdajstvo tako i Pavlov poziv, neka bude kažnjen anatemom.

Kan. 7. Tko kaže da su sva djela učinjena prije opravdanja, bila ona učinjena zbog bilo kojeg razloga, zaista grijesi i da zaslužuju Božju srdžbu; ili koliko god netko jače nastojao da se pripremi za milost, toliko više griješi, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 6.**].

Kan. 8. Tko kaže da je strah od pakla, zbog kojeg žalimo radi grijeha i utječemo se Božjem milosrđu ili se čuvamo grijeha, grijeh ili da on (takav strah) čini još veće grješnike, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 6.**].

Kan. 9. Tko kaže da se neopravdan opravdava samo vjerom, tako da misli, kako se ništa drugo ne traži čime bi (čovjek) sudjelovao da postigne milost opravdanja, i da ni iz kog stanovišta nije potrebno da se on (za to) pripremi i priredi činom svoje volje, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 8., 11.**].

Kan. 10. Tko kaže da ljudi bivaju opravdani bez Kristove pravednosti, koju nam je zaslužio, ili da njom samom postaju formalno opravdani, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl 3., 7.**].

Kan. 11. Tko kaže da se ljudi opravdavaju samom primjenom Kristove pravednosti, ili samo oprostjenjem grijeha, isključujući milost i ljubav koja se razlijeva u njihova srca po Duhu Svetom [**usp. Rim 5,5**] i u njima ostaje, ili pak da je milost kojom bivaju opravdani samo Božja naklonost, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 7., 16.**].

Kan. 12. Tko kaže da vjera koja opravdava nije ništa drugo nego pouzdanje u Božje milosrđe kojim se opraštaju grijesi radi Krista, ili pak da je samo to pouzdanje ono čime bivamo opravdani, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 9.**].

Kan. 13. Tko kaže da svaki čovjek, kako bi stekao oprostjenje grijeha, mora sigurno i zbog vlastite slabosti i nespremnosti bez ikakve dvojbe vjerovati da su mu grijesi oprosteni, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 2.**].

Kan. 14. Tko kaže da čovjek biva odriješen od grijeha i opravdan time što vjeruje da je odriješen i opravdan,

ili da nitko nije uistinu opravdan osim onog koji vjeruje da je opravdan, te da se samom tom vjerom dovršava odrješenje i opravdanje, neka bude kažnjen anatemom [**usp. kao gore**].

Kan. 15. Tko kaže da preporoden i opravdan čovjek temeljem vjere mora vjerovati da je sigurno u broju izabranih, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 12.**].

Kan. 16. Tko sigurno te s apsolutnom i nepogrješivom sigurnošću kaže da će onaj veliki dar ustrajnosti do smrti [**usp. Mt 10,22; 24,13**] sačuvati, osim (ako to zna) po posebnoj objavi, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 12.**].

Kan. 17. Tko kaže da milost opravdanja dobivaju samo predodređeni za život, ostali pak svi koji su pozvani, jesu doduše pozvani ali ne dobivaju milost, kao oni koji su Božjom moći predodređeni za zlo, neka bude kažnjen anatemom.

Kan. 18. Tko kaže da čovjek, pa i opravdan i postavljen u milosti, ne može obdržavati Božje zapovijedi, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 11.**].

Kan. 19. Tko kaže da u Evandjelju nije zapovjedbno ništa osim vjere, a daj e sve ostalo nevažno, niti zapovjedbno niti zabranjeno nego slobodno, ili da se deset zapovijedi ne tiču kršćana, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 11.**].

Kan. 20. Tko kaže da opravdan i kako god savršen čovjek nije obvezan obdržavati Božje i crkvene zapovijedi, nego samo vjerovati, kao da je Evandjelje čisto i bezuvjetno obećanje vječnog života, bez uvjeta obdržavanja zapovijedi, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 11.**].

Kan. 21. Tko kaže da je Bog dao ljudima Isusa Krista kao Spasitelja kome će vjerovati, a ne i kao Zakonodavca kome će se pokoravati, neka bude kažnjen anatemom.

Kan. 22. Tko kaže da opravdan može bez posebne Božje pomoći ustrajati u primljenom opravdanju, ili da to s njom ne može, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 13.**].

Kan. 23. Tko kaže da jednom opravdan čovjek ne može više sagriješiti niti izgubiti milost, te dosljedno, da onaj tko je sagriješio nikada i nije bio opravdan; ili suprotno, da se kroz čitav život mogu izbjegavati svi grijesi, pa i laki, osim pa posebnoj Božjoj povlastici, kao što Crkva drži o blaženoj Djevici, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 11., 16.**].

Kan. 24. Tko kaže da se primljeno opravdanje dobrim djelima pred Bogom ne čuva niti povećava, nego da

su ta djela samo plodovi i znakovi stečenog opravdanja a ne i uzrok njegovog povećanja, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 10.**].

Kan. 25. Tko kaže da opravdan barem lako griješi u svakom dobrom djelu, ili (što je još nepodnošljivije) smrtno, i da za to zaslužuje vječnu kaznu, a neće biti osuđen samo zbog toga, jer mu Bog ta djela neće uračunati u osudu, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 11.**].

Kan. 26. Tko kaže da opravdani ne smiju za dobra djela koja su učinjena u Bogu [**usp. Iv 3,21**] očekivati ili nadati se vječnoj nagradi od Boga, po njegovom milosrđu i zaslugama Isusa Krista, ako ustraju do kraja u dobrim djelima i obdržavanju Božjih zapovijedi [**usp. Mt 10,22; 24,13**], neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 11.**].

Kan. 27. Tko kaže da nema drugog smrtnog grijeha osim nevjerovanja, ili da se jedanput primljena milost ne gubi nikakvim drugim grijehom, koliko god on bio težak i velik, osim grijehom nevjere, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 15.**].

Kan. 28. Tko kaže da se s izgubljenom milošću radi grijeha uvijek gubi i vjera ili da vjera koja ostaje nije prava vjera, premda nije živa [**usp. Jak 2,26**], ili da onaj tko ima vjeru bez ljubavi nije kršćanin, neka bude kažnjen anatemom [**usp. kao gore**].

Kan. 29. Tko kaže da onaj koji je poslije krštenja pao, ne može po milosti ponovno ustati; ili da izgubljeno opravdanje može ponovno zadobiti samo po vjeri i bez sakramenta pokore, kao što je to do sada ispovijedala, čuvala i učila sveta Rimsko i opća Crkva, poučena od Krista Gospodina i njegovih apostola, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 14.**].

Kan. 30. Tko kaže da se poslije primljene milosti opravdanja svakom grješniku koji se kaje tako oprašta grijeh i briše krivnja vječne kazne, da ne ostaje nikakva krivnja vremenite kazne koju bi trebalo okajati na ovom svijetu ili u budućem u čistilištu, prije nego li mu se mogne otvoriti pristup kraljevstvu nebeskom, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 14.**].

Kan. 31. Tko kaže da opravdani griješi kada dobro radi nadajući se vječnoj plaći, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 11.**].

Kan. 32. Tko kaže da su dobra djela opravdanog čovjeka u tolikoj mjeri Božji darovi da nisu i dobre zasluge samog opravdanog, ili da sam opravdani dobrim djelima, koja on radi po milosti Božjoj i zaslugama Isusa Krista (čiji je živi ud), ne zaslužuje uistinu povećanje milosti, život vječni i postizavanje samog vječnog života (a ako umre u milosti), također i povećanje slave, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 16.**].

Kan. 33. Tko kaže da se po tom učenju Katoličke crkve o opravdanju, koju je sveti sabor izrazio ovim dekretom, na neki način smanjuje slava Božja ili zasluge Gospodina našega Isusa Krista, a ne da se (u njemu) obznanjuje istina naše vjere i konačno slava Božja i Krista Isusa, neka bude kažnjen anatemom.